

روان‌شناسی تحولی

Developmental Psychology

بررسی گستره تحول - از تولد تا مرگ - مستلزم صرف وقت و کوشش فراوان است. گستره‌ای که جذابیت واری آن بسیاری از روان‌شناسان را بر آن داشته است تا به جستجو در افق‌هایی متمایز بپردازند. اشتیاق روان‌شناسان به منظور دستیابی به دانش در زمینه‌های متنوعی مانند به کارگیری حالت‌های بدنی به منظور شکل‌گیری توانایی‌های شناختی، ارتباط تجسم از خود با ساختار مغز، چگونگی شکل‌گیری الگوهای ارتباطی، بررسی بهترین زمان شکل‌گیری این الگوها ... و پاسخگویی به پرسش‌های بی‌پایان بشری، در باب تحول انسان را نمی‌توان با اشاره به چند خلاصه پژوهش سیراب کرد، اما می‌توان امید داشت که این اندک مرهمی باشد بر تشنگی سیری ناپذیر انسان به دانستن.

مسیرهای کناره‌گیری اجتماعی از کلاس اول تا ششم: پیش‌بینی بر مبنای والدگری زودرس، دلبستگی و مزاج

Booth-Laforce, C., & Oxford, M. L. (2008). Trajectories of social withdrawal from grades 1 to 6 : Prediction form early parenting, attachment, and temperament. *Developmental Psychology*, 44 (5), 1298-1313.

از بررسی 1092 کودک در پژوهش مراقبت اولیه کودک و تحول جوان (NICHD)، پژوهشگران توانستند براساس گزارش‌های معلم‌های کلاس اول تا ششم، سه الگوی مسیر کناره‌گیری اجتماعی را مشخص کنند: گروه هنجاری با کناره‌گیری همواره پایین (86 درصد)، گروه نزولی (5 درصد) با کناره‌گیری آغازین بالا و کاهش بعدی و گروه صعودی (9 درصد) با کناره‌گیری آغازین پایین و افزایش بعدی. الگوهای پیش‌بینی‌کننده، نقش بی‌نظمی مزاجی زودرس، عدم حساسیت والدین و دلبستگی را تأیید کردند. کمرویی مزاجی کودکان پیش‌دستانی یک مسیر خاص برای کاهش کناره‌گیری و ضعف بازداری مهار شده یک راه ویژه برای افزایش کناره‌گیری بود. کودکانی که در مسیر افزایشی قرار داشتند، تنهاتر و منزوی‌تر بودند و توسط همسالان خود طرد می‌شدند. نتایج راه‌های مختلفی را که به انواع کناره‌گیری‌های اجتماعی منتهی می‌شد متمایز کردند و اهمیت شناسایی الگوهای درازمدت مرتبط با خطر کناره‌گیری را برجسته ساختند.

یک مداخله‌گری والدینی مؤثر: تنظیم زمان بهینه در خلال خردسالی به منظور تأثیر بر رفتارهای مادرانه و برونشدهای کودک

Landry, S. H., Smith, K. E., Swank, P. R., & Guttentag, C. (2008). A responsive parenting intervention : The optimal across early childhood for impacting maternal behaviors and child outcomes. *Developmental Psychology*, 44 (5), 1335-1353.

در این پژوهش، زمان بهینه (نوزادی، نوپای پیش‌دستانی یا هر دو) تسهیل اثرپذیری والدین و پیامدهای مداخله‌گری بر رفتارهای مادرانه و مهارت‌های ارتباطی و اجتماعی کودکانی که از لحاظ احتمال خطر زیست شناختی، متفاوت بودند، بررسی شد. اگرچه مداخله‌گری در خلال نوزادی، بازی و یادگیری راهبردها (PALS I)، تغییرات شدیدی را در رفتارهای عاطفی-هیجانی، رفتارهای مؤثر شناختی و تحول نوزادان نشان دادند، اما فرضیه ضرورت مداخله‌گری در دوره دوم، نوپایی -

پیش‌دبستانی، برای دستیابی به نتایج بهینه را مطرح کرد. خانواده‌های وهله اول مداخله (PALS I) به صورت تصادفی، در گروه دوم بازی و یادگیری راهبردها (PALS II)، وهله نوپایی-پیش‌دبستانی یا شرایط ارزشیابی تحولی، قرار گرفتند و همراه با گروه اول مداخله، چهار گروه را تشکیل دادند. تسهیل گرمی مادرانه به بهترین نحو در مداخله‌گری PALS I رخ داد، در حالی که رفتارهای مؤثر شناختی در گروه مداخله‌گری PALS II تأیید شدند. رفتارهایی که مستلزم تأثیر بر علامتهای متغیر کودک (اثر تصادفی، جهت‌دهی مجدد) بودند، مداخله‌گری در دوره‌های اولیه و بعدی را می‌طلبیدند.

دستها بالا: استفاده از نماد تصویری حالت‌های بدنی برای آموزش نگهداری ذهنی مقدار در کودکان

Ping, R. M., & Goldin-Meadow, S. (2008). Hands in the air: Using ungrounded iconic gestures to teach children conservation of quantity. *Developmental Psychology, 44* (5), 1277-1287.

به‌کار گرفتن حرکت در آموزش، یادگیری را تسهیل می‌کند. چرا؟ یک احتمال این است که حرکت بدون هیچ واسطه‌ای متوجه اشیاست و بنابراین به یادگیری کلمه‌هایی که یادگیرنده در جهان دیداری می‌شنود، کمک می‌کند. پژوهش‌های پیشین نقش حرکت در آموزش را با استفاده از حرکت‌هایی که به اشیاء یا به مسیر اشیاء اشاره داشتند، حمایت می‌کردند. آزمایش‌هایی که در اینجا توصیف شده‌اند این احتمال را بررسی کرده‌اند که حرکت - حتی هنگامی که این حالت نه در ارتباط با یک شیء بلکه «در خلاء» تولید شود - به یادگیری کودکان کمک می‌کند. به کودکان با یا بدون حرکت و با یا بدون اشیاء عینی، مسئله نگهداری ذهنی پیاژه‌ای آموزش داده شد. نتایج نشان دادند کودکانی که با کلام و حرکت به آنها آموزش داده شده بود، به رغم وجود یا عدم وجود اشیاء در جریان آموزش، بیش از کودکانی که حرکتها توجه آنها را به اشیاء مشاهده‌شده جلب نمی‌کرد به نگهداری ذهنی دست یافتند. این نتیجه مبین آن است که حرکت می‌تواند برای یادگیرندگان مفیدتر از آموزش ساده اختیاری و گفتار نمادین در جهان جسمانی و مشاهده‌شده باشد.

نیمرخ مزاجی از نوزادی تا میانه کودکی: تحول و همخوانی با مشکلات رفتاری

Janson, H., & Mathiesen, K. S. (2008). Temperament profiles from infancy to middle childhood: Development and associations with behavior problems. *Developmental Psychology, 44* (5), 1314-1328.

پژوهشگران از یک روی‌آورد تحلیلی جهت‌گیری-شخصی (ISOA)، برای مطالعه تحول مزاجی 921 کودک نروژی از یک نمونه معرف جمعیت استفاده کردند. یک طبقه بندی 5 نیمرخ بر مبنای تحلیل خوشه‌ای گزارش‌های هنجاریابی شده مادر از فعالیت، خون‌گرمی، حساسیت و شرم در کودکان 18 ماهه، 30 ماهه، 4-5 ساله و 8-9 ساله، قابل تفسیر و به شدت تکرارپذیر بود. شیوع نیمرخهای مزاجی به صورت مشخص با سن تغییر کرد و ثبات فردی در نیمرخهای مزاجی معنادار بود. توالی تحولی نیمرخهای عادی و غیر عادی خاص مشخص شدند. الگوهای مشخص‌کننده تفاوت‌های گروه در مشکلات برونی‌سازی و درونی‌سازی براساس نیمرخهای مزاجی در سنین مختلف مشابه بودند. یافته‌ها تا حدی این نکته را که ارزشهای متغیر مزاج فردی در ارتباط با ترکیب کل فرد معنا می‌یابد و برخی از تغییرات مزاجی در طی زمان را نشان می‌دهد، حمایت کردند. مطالعه‌های بعدی با جهت‌گیری شخصی تحول مزاجی باید این نتایج را با استفاده از منابع متعدد، آزمایش‌های تفاوت‌های جنسی دقیق و الگوگیری پنهانی گروه تکرار کنند.